

Openetský posudek bakalářské práce Nicole Tisotové *Maryša a lokasté* v režii Lukáše Brutovského

Nicole Tisotová se ve své bakalářské práci věnuje dvěma inscenacím Lukáše Brutovského a nahlíží je prizmatem genderové teorie a kritiky. Autorka volí dvě hojně diskutované a reflektované inscenace: *Maryšu* v HaDivadle (2014) a *lokasté* v koprodukcí MDP a Slovenského komorního divadla Martin (2022). Obě měly téhož dramaturga Mira Dacha; v případě *Maryši* tvůrci do textu zasahovali (což autorka dokládá několika ukázkami s naznačenými škrty/úpravami/dodatky), *lokasté* vznikla jako autorský text. Na jednu stranu diplomantka popisuje Brutovského záměr, který režisér sám avizuje, tedy řekněme „vyprodukovat feministický výsledek“, na druhou se pokouší hodnotit míru jeho úspěšnosti, případně oprávněnosti označovat např. inscenaci *lokasté* za „feministickou odplatu“. Tisotová umně volí několik teoretických statí a přístupů k genderu (od obecnějších až po konkrétní feministické pohledy na ženy v antice a jejich smrt) a aplikuje je na zvolené inscenace. A právě v pasážích, kdy se věnuje různým teoretickým pohledům ve vztahu k tématům inscenací (folklor a gender, mýtus a gender atd.), je autorsky nejsilnější.

Zde ovšem také pramení má první výtka k práci. Ještě jednou zdůrazňuji, že Nicole Tisotová velmi fundovaně nakládá s použitou literaturou, jasně a s pochopením problematiky ji vykládá. Přesto jsem se jako čtenářka nemohla ubránit dojmu, že prim hrají právě ideje, které (v některých pasážích trochu uměle) aplikuje na zvolené inscenace – jinými slovy jí daný materiál neposkytuje prostředky k analýze, ale jako by nejprve zvolila nástroje, a teprve pak hledala, na co je použít. Dochází tak k několika dezinterpretacím (například když diplomantka u *Maryši* vyčítá režisérovi místo pevně zakotvené již v textu dramatu) a také k nepoměru rozsahu věnovanému teorii a analyzovaným inscenacím. Tato výtka se týká především *Maryši*, u *lokasté* – díky pozornosti upřené především na Brutovského autorský text – se daný problém zmiňuje.

Podobně mi v textu práce chybělo více o samotných inscenacích, zejména *Maryše* – zobecnění mnoha vyjmenovaných konkrétností (výstupů nebo scén), jasně formulovaná pasáž, v čem tkví (v případě Brutovského z pohledu autorky očividně problematický) přístup k genderu a jeho zobrazení divadelními prostředky – tak, jako to autorka dělá v podkapitole 6.1 Úloha herečky u *lokasté* a u obou hodnocených inscenací kratince v závěru. Právě tyto pasáže jsou analyticky zajímavé a cenné a zasloužily by si větší prostor; výborná je rovněž kapitola o sexualizaci postavy *Maryši* jako zřetelném interpretačním režijním gestu.

Také druhá zásadnější výhrada se týká *Maryši* – sama diplomantka uvádí, že v titulní roli se střídaly dvě herečky, z textu však není patrné, o které *Maryše* mluvíme (přes jasně danou režijní koncepci pojímaly Venclovská i Stárková roli po svém, čímž se posouvalo i celkové vyznění inscenace). Informaci o představitelce, jejíž *Maryša* je v tomto případě předmětem zájmu, by bylo vhodné uvést v poznámce pod čarou, nebo alespoň v závěrečném soupisu pramenů; důraz na konkrétní herečku

(nebo obě, pokud diplomantka pracovala se záznamy obou verzí) by se měly promítnout i do samotných kapitol, předmětem jejichž zájmu je právě postava Maryši a její pojetí.

Práci by slušelo ještě jedno čtení, obsahuje totiž několik překlepů či hrubek z nepozornosti (namátkou za všechny: dalším metodou – s. 15; ženám, které by se vzepřeli – s 27) a drobných nepřesností nebo vyšinutí z vazby (meč, o kterém popisuje, že si lokasté bere... - s. 34), jinak je však psána fundovaně a srozumitelně.

Na závěr je nutné zmínit, že z bakalářské práce Nicole Tisotové jasně vyplývá potenciál tématu i jeho zpracování diplomantkou a nedostatky, které vznikly, jsou dle mého soudu dány především nedostatkem času (nebo jeho špatným rozvržením) a jsou dílem nepozornosti, a ne neschopnosti téma obsáhnout.

Přes výše zmíněné výhrady, které by měly posloužit spíše jako upozornění pro následující práci, doporučuji bakalářskou práci k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře.

Otázka k debatě

Vlastně není otázka, spíše podnět: pokusila byste se podobně, jako jste to udělala u *lokasté*, o shrnutí feministických postupů, které Brutovský volí u *Maryši*, a poukázala na to, proč a jakým způsobem selhávají?

V Ostravě dne 5.9.2023

Mgr. Markéta Polochová, Ph.D.